

– виробив непримиренне ставлення до проявів антиправової діяльності та відчуває осуд до правопорушників;
– здатний втілювати набуті знання в життя задля забезпечення безпеки та порядку в суспільстві.

Отже, в результаті застосування організованої системи ефективних заходів правового виховання отримуємо високий рівень правової вихованості курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, їх сформовану правову культуру. Власне, рівень правової вихованості – це не тільки знання законодавства й розуміння обов'язковості його виконання, а й безпосередньо сформоване ставлення до права як до цінності, що забезпечує демократію в суспільстві. При формуванні такого світогляду в майбутніх правоохоронців виключаються випадки правового нігілізму, а також збільшується ефективність виконання покладених на поліцейських повноважень.

Список використаних джерел

1. Скакун О. Ф. Теорія права і держави : підруч. 4-те вид. Київ : Алерта, 2016. 528 с.
2. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редокол.) та ін. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
3. Гусарєв С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : навч. посіб. 4-те вид., стер. Київ : Знання, 2010. 495 с.

Ханас Валерія Геннадіївна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
теорії держави та права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент
Кривицький Ю. В.

ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Правове виховання курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання має базуватися як на світових стандартах, так і на традиціях народу, національному та інших видах виховання. Облік у виховній роботі вищевказаних факторів

спрямований на виховання всебічно розвиненої особистості. Суть і соціальне призначення правового виховання курсантів розкриваються через його принципи – вихідні та визначальні ідеї, які визначаються шляхом вдосконалення правового виховання курсантів, виступаючи як керівні положення [1, с. 37].

Сучасна вітчизняна система правового виховання виходить із наступних основних принципів. З огляду на те, що виховний процес є системою, тому й принципи, котрі відбивають його закономірності, також становлять систему. Організація правового виховання курсантів вимагає дотримання як загальних педагогічних, так і спеціально-професійних принципів правового виховання. При цьому принципи правового виховання застосовуються не ізольовано, а комплексно, серед них немає головних і другорядних.

Утім, одним із провідних загальних педагогічних принципів, на яких ґрунтується правове виховання, виступає принцип гуманізму. Його основна суть полягає в застосуванні за допомогою органічного поєднання вимогливості та довіри, любові та поваги до людини з яскраво вираженою нетерпимістю до всіх існуючих форм приниження гідності.

Принцип законності слугує в суспільстві інструментом поєднання порядку та організованості, дотримання законів і підзаконних актів, передбачає суворе, повне та неухильне дотримання та виконання у виховній роботі з курсантами законів, нормативно-правових актів, правових норм і розпоряджень усіма учасниками виховного процесу, що є необхідною умовою досягнення належного результату.

У свою чергу принцип демократизму у виховному процесі виключає авторитарну поведінку особи, яка виконує функції вихователя, в тому числі жорсткість, упередженість і безмірну різкість у критиці недоліків, наявних у конкретного курсанта, зобов'язує вихователя створювати такі умови для вихованців, які б визначали розвиток ініціативності, гласності, суспільного думки, самовиховання [2, с. 17]. Таким чином, цей принцип проявляється, з одного боку, у співпраці у виховній роботі між вихователем і вихованцем, роблячи їх рівноправними суб'єктами виховного процесу, а з іншого – виключає всездозволений характер у відносинах та анархію.

Наступний принцип – принцип науковості, який передбачає детальний аналіз та оцінку реальної дійсності в контексті пізнання об'єктивних законів розвитку суспільства та їх практичне застосування у правовій галузі, а також пояснення

явищ, які відбуваються, і можливих причин їх виникнення [3, с. 24]. Саме тому необхідно враховувати сучасні наукові дослідження закономірностей правового виховного процесу максимально використовувати як юридичні, так і інші науки. У зв'язку з цим зростає значення та роль правової педагогіки, педагогічного процесу, психології курсантів, а також науково-обґрунтованих рекомендацій щодо оптимальної організації виховної роботи. Зазначений принцип проявляється, з одного боку, в розкритті перед курсантами правового аспекту організуючої діяльності, а з іншого – розуміння ролі права як важливого інструменту управління.

Принцип зв'язку з життям передбачає врахування різноманітної діяльності органів публічної влади у проведенні роботи у виховному напрямі, включаючи правотворчу, правозастосовну та правоохоронну. При цьому така діяльність досягає кінцевої мети лише тоді, коли перекладає загальнотеоретичні постулати на мову практики, пов'язує виявлену проблематику з конкретними завданнями певної правової інституційної одиниці [4, с. 170].

Зв'язок правового виховання курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання з практичною реалізацією проявляється в такому: 1) підтвердження теоретичних положень конкретними прикладами із життя; 2) необхідність визначення сутності та змісту правового розуміння, основних причин, що породжують порушення права, визначення базових заходів, котрі запобігають їх виникненню, та розробку концептуальних висновків і практичних рекомендацій стосовно найефективніших способів реалізації норм права.

Принцип об'єктивності інформації, суть якого проявляється в тому, що при об'єктивному висвітленні певних подій та явищ, що мають виражене негативне забарвлення необхідно визначити можливі причини їх виникнення, а також вказати вихованцям на існуючі проблеми і, отже, на способи їх ліквідації.

Слід відзначити, що уникнення найбільш гострих питань, а також ігнорування існуючих проблем у сфері законності можуть викликати колосальну недовіру до роботи, що проводиться в аналізованій галузі, а також завдати непоправної шкоди процесу формування правової культури курсантів, безумовної поваги до права [5, с. 496].

Принцип доступності, дохідливості та популярності передбачає, щоб найскладніші питання були викладені в

максимально доступною для широкого загалу формі. Варто підкреслити, що терміни «дохідливість» і «доступність» не тотожні спрощенню, яке своєю чергою завдає колосальної шкоди виховному процесу і робить його досить поверхневим і малоефективним.

Відповідно важливе місце у правовиховній роботі з курсантами має зайняти саме принцип відкритості. Це активні партнерські зв'язки з суспільством загалом і його окремими елементами, включаючи різні інституційні одиниці, підприємства та організації, державні структури. Концептуальне значення при реалізації цього принципу у правовиховній роботі з курсантами закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання відіграє юридична наука та відповідна навчальна дисципліна «Теорія держави та права».

Правове виховання курсантів повинно здійснюватися в чіткій відповідності до існуючих наукових підходів, а також до розроблених планів і програм. Щоб опанувати юридичну науку та вміти застосовувати її в житті, необхідно вивчати систему юриспруденції. Саме тому принцип системності у правовиховній роботі з курсантами закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання передбачає застосування в певній системі перспективних засобів, форм і методів виховної роботи, що дозволяє без проблем досягти наміченого результату, що має важливе значення для досягнення запланованої мети.

Список використаних джерел

1. Легуша С. М. До визначення поняття правового виховання слухачів та курсантів вищих навчальних закладів МВС України. *Держава і право*. 2000. Вип. 6. С. 36–39.
2. Федосєєва С. В. Загальнотеоретична характеристика правового виховання. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2014. № 3 (66). С. 15–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2014_3_4.
3. Легуша С. М. Правове виховання та його роль в умовах сьогодення. *Держава і право*. 2000. С. 23–29.
4. Почтовий М. М. Правове виховання як критерій ефективності реалізації правової політики держави. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 73. С. 167–171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_73_29.
5. Легуша С. М. Стан та перспективи розвитку правової освіти в Україні. *Правова держава*. 2000. Вип. 11. С. 494–503.